

ІНТЕРНЕТ-АДИКЦІЯ ПІДЛІТКІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

В статті розкрито поняття «інтернет залежності». Визначено основні теоретичні положення інтернет залежності в підлітковому віці та її вплив на комунікативні процеси.

Ключові слова: інтернет-залежність, підліток, адикція, спілкування.

Abstract

The article describes the concept of "Internet addiction". The basic theoretical provisions of Internet addiction in adolescence and its influence on the communicative side are determined.

Keywords: internet addiction, teenager, addiction, communication.

Вступ

В суспільстві формується цілий клас підлітків-фанатів мережі Інтернет. Спілкування з цими дітьми показує, що багатьом з них захоплення комп'ютером зовсім не йде на користь. Основні різновиди діяльності, здійснюваної за допомогою Інтернету, – а саме, спілкування, пізнання і гра – володіють властивістю захоплювати дитину цілком, не залишаючи їй інший раз ані часу, ані сил на інші види діяльності. У зв'язку з цим нині інтенсивно обговорюється феномен (захворювання або синдром) «залежності від Інтернету», або «Інтернет-адикції».

Метою роботи є аналіз причин виникнення та особливостей прояву схильності до інтернет-залежності підлітків та розгляд особливостей спілкування таких дітей.

Основний матеріал

Термін «інтернет-залежність» ще 1996 року запропонував доктор Айвен Голдберг для опису невинувато довгого, можливо патологічного, перебування в Інтернеті, що згубно діє на побутову, соціальну та навчальну сфери діяльності. Інтернет-залежність за ступенем відходу від реальності нагадує потяг до наркотиків, алкоголю та азартних ігор. Хоча і набувається за достатньо не великий проміжок часу порівняно з останніми [1].

За даними К. Янг, 25% залежних придбали залежність протягом півроку після початку роботи в Інтернеті, 58% – протягом другого півріччя, а 17% – за рік. Крім того, якщо довготривалі наслідки залежності від алкоголю та наркотиків добре досліджені, то стосовно Інтернет-адикції відсутня можливість довготривалого спостереження [2].

Термін «Інтернет-залежність» часто трактується дуже широко і означає велику кількість проблем поведінки і контролю над бажаннями. За статистикою, 54% користувачів у віці від 13 до 23 років проводять в Інтернеті щоденно від 1 до 3 годин, 31% сидять в Мережі по 4-6 годин. Існує категорія людей, яка живе віртуальним життям по 10 годин на добу і більш [3].

Саме в підлітковому віці інтернет-залежність має найбільш негативний вплив, адже як і для кожного вікового періоду для підліткового віку характерна певна діяльність, що спрямована на засвоєння норм взаємовідносин, більшою мірою з однолітками. Ця сторона життя індивіда отримує вираження у суспільно корисній діяльності, відповідає мотиваційно-потребній сфері особистості підлітка, реалізує його потребу у самовизначенні, в самовираженні, визнання дорослими його активності. У цей час онтогенез складають найсприятливіші умови для прояву й закріплення громадської сутності людини.

Говорячи про комунікативну сторону особистості, то її можна поділити на вербальну (використовує як знакову систему людську мову, природну звукову мову, тобто систему фонетичних знаків) та невербальну (різноманітні засоби спілкування – постава тіла, жести, міміка, інтонація,

погляд і т.д., що служать допоміжними у взаєморозумінні між об'єктами спілкування). Саме за рахунок цих компонентів забезпечується обмін інформацією, який необхідний людям для організації спільної діяльності [4].

У віртуальному спілкуванні (телеконференція, чат, MUDs (ролева гра), ICQ (програма, що дозволяє спілкуватися із співбесідником один на один, в режимі діалогового вікна), форум, гостьова книга і листування по e-mail (електронна пошта)) все трішки по-іншому. Звичайно тут теж присутні, як вербальна, так і не вербальна комунікації, але Інтернет спілкування має свої особливості [5].

Таким чином, в Інтернеті в результаті фізичної не представленості партнерів по комунікації один одному втрачає своє значення цілий ряд бар'єрів спілкування, обумовлених такими характеристиками партнерів по комунікації, які виражені: їх статтю, віком, соціальним статусом, зовнішньою привабливістю або непривабливістю, а також комунікативною компетентністю людини, а точніше, невербальною частиною комунікативної компетентності. Отже, особливості комунікації в Інтернеті дозволяють людині конструювати ідентичність по своєму вибору, компенсувати недоліки, соціально не схвалювані якості або просто приховувати певні характеристики.

Висновки

Поза сумнівом? вплив комп'ютера на підлітка не можна недооцінювати. Залежність від комп'ютеру – реально існуючий феномен і проблема. Для того, щоб вважати його захворюванням, в нині недостатньо клінічних досліджень. Якщо комп'ютерна адикція буде згодом визнана захворюванням, то число страждаючих від неї буде істотно менше, ніж це представляється зараз. Багато уваги в дослідженні даного феномена приділяється спілкуванню особистостей-підлітків, залежних від комп'ютера. Ще й досі ідуть суперечки про те, що є первинним – зниження комунікативних здібностей, чи залежність від комп'ютера. Проте не викликає сумніву той факт, що спілкування особистостей, у яких вже сформована залежність, є утрудненим. Вони віддають перевагу спілкуванню із комп'ютером, чим повноцінному спілкуванню. Однією з причин такої залежності є недостатній емоційний і комунікативний контакт з батьками, однолітками, відчуття самотності.

Тому подолати залежність від Інтернету, комп'ютерних ігор можна через розвиток реальної комунікації, емоційний обмін з близькими людьми, психотерапію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Войскунский А.С. Психологічні дослідження феномена Інтернет-адикції : Тези доповідей 2-ї Російської конференції щодо екологічної психології. Москва: Экспіцентр РОСС. 2000. С.251-253.
2. Денисюк С. Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
3. Церковний А. Аспекти формування Інтернет-залежності. Соціальна психологія. 2004. № 5 (7). С. 149-154.
4. Искусство общения в Интернет, или сказкотерапия в действии. Мир ПК. 1998. № 4.
5. Денисюк С. Г. Проблема інформаційної безпеки громадян в сучасних умовах. Право на інформацію в громадянському суспільстві. Проблеми захисту інформаційного суверенітету держав: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, 21 квітня 2016 року. Київ: Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету, 2016. С. 13-16.

Люлька Денис Сергійович — студент групи МВКД-17б, студент факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: *Денисюк Світлана Георгіївна* - доктор політичних наук, професор, професор кафедри суспільно-політичних наук, проректор з науково-педагогічної роботи і соціальних комунікацій ВНТУ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: denisyuk@vntu.edu.ua

Liulka Denis — student of the Faculty of Management and Information Security, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia.

Supervisor: *Svitlana Denysiuk* – Doctor of Political Science, Professor, Professor of the Department of Social and Political Science, Vice-Rector of Scientific and Pedagogical Work and Social Communication, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, e-mail: denisyuk@vntu.edu.ua